

SEKCJA B (przewodniczący – prof. Goulven Madéc)

Yoshichika Miyatani (Takarazuka), *Prayer in the Confessions of St. Augustine*; Konde Joseph Ntedika (Kinshasa), *La prière d'Augustin pour Monique sa mère: ses sources et sa théologie* (Conf. IX 12-13); Hector Scerri (Malta), *The Problem of Evil as Experienced by the Unbaptized Augustine*; Sylwester Jaśkiewicz (Radom), *Il tema della misericordia di Dio nelle Confessioni di sant'Agostino*; Maciej Bielawski (Rzym), *Simpliciano e Ambrosiaster potrebbero essere la stessa persona?*

SEKCJA C (przewodnicząca – prof. Michaela Zelzer)

Angela Monaca (Messina), *Il „sogno” nelle Confessioni di sant'Agostino*; Francesca Maria Catarinella (Foggia), *Selva delle insidie, selva della pace: alle radici di una metafora agostiniana*; Benedetto Clausi (Catania), *Il piacere del dolore: Agostino e i meccanismi della catarsi tragica* in Conf. III 2; Maria Veronese (Foggia), *Antichi lettori delle Confessioni: maldicenti, subdoli, critici*.

Symposium zakończyło się sesją ogólną, której przewodniczył prof. dr Salvatore Pricoco z Uniwersytetu w Katanii na Sycylii, podczas której o. prof. dr Basil Studer, emerytowany profesor Papieskiego Ateneum św. Anzelma w Rzymie, wygłosił odczyt pod tytułem: *La fede trinitaria nelle Confessioni di sant'Agostino*.

Tak oto w streszczeniu przedstawiał się program obrad XXXI Dni Augustiańskich. Kongresowi towarzyszył dodatkowo bogaty program towarzyski, w zakres którego weszły następujące imprezy: przyjęcie, które wydał ambasador Algierii przy Stolicy Apostolskiej – Mokhtar Reguieg (2 maja, godz. 19:30), oraz przyjęcie zorganizowane w ogrodach „Augustinianum” (3 maja, godz. 19:30). Jak można sobie wyobrazić chociażby z wyżej wymienionych zagadnień, tematyka XXXI Dni Augustiańskich była bogata i ukazana z różnorodnych stron przez znanych badaczy przedmiotu. Sam Kongres, jak ufamy, przyczyni się – szczególnie wówczas, gdy ukazą się drukiem jego akta – do głębszego poznania nie tylko *Confessiones* św. Augustyna – dzieła tak bardzo znanego, ale także jeszcze chyba mało zgłębnionego i wykorzystanego, ale także do właściwszego zrozumienia myśli filozoficzno-teologiczno-antropologiczno-psychologicznej Wielkiego Hippończyka.

Bazyli Degórski, O.S.P.P.E. – Rzym

6. KLASYCZNE TEMATY CHRZEŚCIJAŃSKIEJ TRADYCJI MONASTYCZNEJ

(50-lecie Instytutu Monastycznego „Anselmianum”, Rzym 28 V – 1 VI 2002)

W dniach od 28 maja do 1 czerwca 2002 r. odbyło się w Instytucie Monastycznym Papieskiego Ateneum św. Anzelma w Rzymie (Piazza Cavalieri di Malta 5, 00153 Roma; <http://www.santanselmo.org>) międzynarodowe sympozjum z okazji 50. rocznicy powstania tegoż Instytutu. Głównym jego organizatorem był Polak – o. dr Maciej Bielawski OSB – profesor i kierownik tegoż Instytutu. Temat sympozjum był następujący: *Klasyczne teksty i tematy chrześcijańskiej tradycji monastycznej*

wczoraj, dzisiaj, jutro (*Classic Texts and Themes of the Christian Monastic Tradition: Yesterday – Today – Tomorrow*. Z Polaków, oprócz o. Bielawskiego, czynnie uczestniczył w symposium jedynie niżej podpisany, jako przedstawiciel Papieskiego Uniwersytetu św. Tomasza z Akwinu w Rzymie).

Sesji otwierającej symposium przewodniczył prof. dr Mark Sheridan OSB – znany badacz starochrześcijańskiej literatury i kultury koptyjskiej. Po powitaniu zebranych i słowie wstępnym Rektora „Anselmianum” – o. prof. dr A. Schmidta, odczyt inauguracyjny wygłosił kierownik Instytutu Monastycznego – o. prof. dr Maciej Bielawski, mówiąc na temat: *L’Istituto Monastico del Pontificio Ateneo Sant’Anselmo e gli studi sul monachesimo nel XX secolo*. Był to jedyny odczyt w tym dniu. Ponieważ akta symposium ukażą się drukiem, nie będziemy omawiać tutaj szczegółowo przedstawianych przez prelegentów myśli, lecz podamy jedynie same tytuły ich odczytów, aby choćby ogólnie przybliżyć poruszane przez nich zagadnienia.

29 maja

SESJA PRZEDPOŁUDNIOWA

SEKCJA A: Monastycyzm wschodni i bizantyjski (przewodniczący – o. prof. dr Sidney H. Griffith)

Tito Orlandi Facolta di Lettere, Università „La Sapienza”, Rzym), *Coptic Monastic Literature: the Forgotten Names*; Stephen Emmel (Institut für Ägyptologie und Koptologie – Westfälische Wilhelms-Universität Münster), *Shenoute the Monk: The Early Monastic Career of Shenoute the Archimandrite (on the basis of a new edition of his works)*; Harriet A. Luckman (Collegium Fairfield University, USA), *Basil of Caesarea, Purity of Heart, and the Rise of the Monastic Ideal*; Mark Sheridan (Pontificio Ateneo S. Anselmo, Rzym), *The Modern Historiography of Early Egyptian Monasticism*.

SEKCJA B: Monastycyzm zachodni, „Reguła” Benedykta, średniowiecze, czasy współczesne (przewodniczący – o. prof. dr Jeremy Driscoll OSB, Anselmianum)

Basil Studer (Anselmianum, Rzym), *Die vier grossen lateinischen Kirchenlehrer (Ambrosius, Hieronymus, Augustinus und Gregor) und das benediktinische Mönchtum*; George Lawless (Augustinianum, Rzym), *Continuities in the Greco-Roman Classical and Monastic Traditions viewed through the Optic of Saint Augustine*; Michaela Zelzer (Österr. Akademie der Wissenschaften, Wiedeń), *Die Regula Donati als frühestes Zeugnis des „monastischen Gebrauchstextes” der Regula Benedicti*; Benedict Guevin (Saint Anselm Abbey, Manchester [NH], USA), *The Jura Fathers’ Opposition to late Augustinian Predestination*.

SESJA POPOŁUDNIOWA

SEKCJA A: Monastycyzm wschodni i bizantyjski (przewodniczący – o. prof. dr Danil Hombergen OSB, Anselmianum, Rzym)

Luke Dysinger (Saint Andrew’s Abbey, Valyermo, USA), *Healing Judgment: „Medical hermeneutics” in the Writings of Evagrius Ponticus*; Jean-Marie Pouchet

(Augustinianum, Rzym; Opactwo Notre-Dame de Maylis, Francja), *Grégoire de Nazianze, précurseur de l'hésychasme*; Augustine M.C. Casiday (University of Durham, Anglia), *Jesus Christ, the ascetic life and deification according to Evagrius*.

SEKCJA B: Monastycyzm zachodni, „Reguła” Benedykta, średniowiecze, czasy współczesne (przewodniczący – o. prof. dr A. Schmidt OSB, Anselmianum, Rzym) Adalbert de Vogué (Anselmianum, Rzym; Opactwo Sainte-Marie de La Pierre-qui-Vire, St. Léger-Vauban, Francja), *Vues nouvelles sur la „Règle du Maître” et les „Dialogues” de Grégoire le Grand*, Fabio Ruggiero (Centro Interdipartimentale di Scienze delle Religioni, Università di Bologna), *Sulpicio Severo testimone della tradizione spirituale di Martino di Tours*; Francis Clark (Maryvale Institute, Birmingham, Anglia), *Authenticity of the Gregorian Dialogues: the widening debate*; Luciana Maria Mirri (Istituto di Scienze Religiose, Imola, Włochy), *Teologia della vita eremitica in S. Cassiano*; Bazyli Degórski (Papieski Uniwersytet św. Tomasza z Akwinu, Rzym), *San Girolamo e gli albori del monachesimo occidentale*.

30 maja

SESJA PRZEDPOŁUDNIOWA

SEKCJA A: Monastycyzm wschodni i bizantyjski (przewodniczący – o. prof. dr Mark Sheridan OSB, Anselmianum, Rzym)

S. Griffith (Catholic University of America w Waszyngtonie, U.S.A.), *Abraham Qidunaya and Early Monasticism in Syria*; Sebastian P. Brock (Oxford University, Anglia), *Crossing the boundaries: an ecumenical role played by Syriac monastic literature*; Manel Nin (Papieskie Kolegium Greckie w Rzymie; Anselmianum, Rzym; Opactwo Monserrat w Hiszpanii), *La „Lettera sulle tre tappe della vita monastica” di Giuseppe Hazzaya. Il percorso spirituale del monaco nella tradizione monastica siro-orientale*; Philip Rousseau (Catholic University of America w Waszyngtonie, USA), *Moses, Monks and Mountains in Theodore's Historia religiosa*.

SEKCJA B: Monastycyzm zachodni, „Reguła” Benedykta, średniowiecze, czasy współczesne (przewodniczący – o. prof. dr Elmar Salmann, Anselmianum, Rzym) Aquinata Böckmann (Anselmianum, Rzym), *Die Regula Benedicti und die Psalmen*; Terrence G. Kardong (Assumption Abby, Richardton, USA), *Overcoming Shame in the „Rule” of Benedict*; Klaus Zelzer (Österr. Akademie der Wissenschaften, Kirchenväter-Kommission, Wiedeń), *Zu Geschichte und Überlieferung des Textes der RBen: Der status quaestionis zu Beginn des dritten Jahrtausends*; Michaela Puzicha, *Zur christozentrischen Grundlegung der Benediktusregel*.

SESJA POPOŁUDNIOWA

SEKCJA A: Monastycyzm wschodni i bizantyjski (Przewodniczący – o. prof. dr Danil Hombergen OSB, Anselmianum, Rzym)

A. Marett-Crosby, *Fitting proof of the Resurrection: bodies and charisms in the Historia Lausiaca of Palladius*; Emmanuel Lanne (Papieskie Kolegium Greckie w Rzymie; klasztor benedyktyński w Chevetogne, Belgia), *Saint Benoît et le mona-*

chisme oriental de son temps; Chiara Faraggiana (Università degli Studi di Bologna, Dipartimento di Storie e Metodi per la Conservazione dei Beni Culturali, Ravenna), *Macario maestro di Isaia Monaco*.

SEKCJA B: Monastycyzm zachodni, „Reguła” Benedykta, średniowiecze, czasy współczesne (przewodnicząca – prof. dr Michaela Pfeifer, Anselmianum, Rzym)
 J. Seynnaeve, *The study of grammar in the „Rule” of Saint Benedict*; Mark Doucet (Monastère de Notre-Dame de Belloc, Francja), *Saint Benoît prophète: du „Commentaire sur Ezéchiel” par Saint Grégoire le Grand à la Vita Benedicti*; Miguel C. Vivancos (Monasterio di Silos, Hiszpania), *Circulación de manuscritos en la Edad Media: el caso de San Millán y Silos*; Reginald Grégoire (Università degli Studi di Urbino, Istituto Storico Politico; Monastero San Silvestro Abate in Montefano, Fabriano, Włochy), *L’agiografia cristiana: metodologia analitica e prospettive di ricerca*; Riccardo Cristiani (Sanremo, Włochy), *Dove va la storiografia monastica su Cluny?*

31 maja

SESJA PRZEDPOŁUDNIOWA

SEKCJA A: Monastycyzm wschodni i bizantyjski (przewodniczący – o. prof. dr Maciej Bielawski OSB, Anselmianum, Rzym)

Antonio Rigo (Wenecja), *La spiritualità monastica bizantina e lo Pseudo-Dionigi l’Areopagita*; Gerhard Podskalsky (Philosophisch-Theologische Hochschule Sankt Georgen, Frankfurt am Main, Niemcy), *Der herausragende Gründer des bulgarischen Mönchtums, der hl. Ioann von Rila († 946) in der (noch) ungeteilten Kirche*; Brouria Bitton-Ashkelony (Department of Comparative Religion, The Hebrew University, Jerozolima), *Spiritual Exercise in the Monastic Community of Gaza in 5th-6th Centuries*; Daniel Hombergen (Anselmianum, Rzym), *Barsanufio, Giovanni di Gaza e la crisi origenista*; Aryeh Kofsky (University of Haifa, Department of Land of Israel Studies), *What happened to the Monophysite Monasticism of Gaza?*; Lanfranco Rossi (Papieski Instytut Wschodni, Rzym), *Esicasmò slavo e chassidismo polacco: osservazioni sulla genesi di due movimenti spirituali contigui*.

SEKCJA B: Monastycyzm zachodni, „Reguła” Benedykta, średniowiecze, czasy współczesne (przewodniczący – o. prof. dr Jeremy Driscoll, Anselmianum, Rzym i Mount Angel Abbey and Seminary, USA)

Antonio Linage Conde (Madryd), *Un tratado sobre la muerte en la congregación de Valladolid*; Joan Carles Elvira (Opactwo Montserrat, Hiszpania), *La comunidad monástica como ámbito de educación moral*; Ioan Ică (Wydział Teologii Prawosławnej Uniwersytetu w Cluj, Rumunia), *„Il Roveto Ardente”, una fioritura dell’ideale esicasta monacale all’alba del comunismo in Romania*; Alfredo Simón (Anselmianum, Rzym), *„Teología monástica”: historia de un debate*; Daniel R. Longo (University of Missouri, USA), *The relationship of spirituality and health in the modern age: Spiritual food in the desert of modern life*; Jean Leclercq (Université Catholique de Louvain, Louvain-la-neuve, Belgia), *Dom Jean Leclercq: la „chimère” du monachisme*.

SESJA PRZEDPOŁUDNIOWA

SEKCJA A: Monastycyzm wschodni i bizantyjski (przewodniczący – o. prof. dr Michel van Parys OSB, Monastère de Chevetogne, Belgia)
Robert Taft (Papieski Instytut Wschodni, Rzym), *Changing Rhythms of Eucharistic Frequency in Byzantine Monasticism*; Elia Citterio (Comunità dei Fratelli Contemplativi di Gesù, Capriata d'Orba, Włochy), *L'esperienza monastica di Paisij Velickovskij e la fecondità della sua eredità*; Gregory Collins (Glenstal Abbey, Irlandia), *Perpetual prayer: the teaching of Symeon the New Theologian*; Elias Jamhoury (Université Saint Esprit-Kaslik, Jounieh, Liban), *Monachisme maronite*.

SEKCJA B: Monastycyzm zachodni, „Reguła” Benedykta, średniowiecze, czasy współczesne (przewodnicząca – prof. dr Aquinata Böckmann, Anselmianum, Rzym)
Jeremy Driscoll (Anselmianum, Rzym i Mount Angel Abbey and Seminary, USA), *The „Circle of Evagrius” and the Challenge to Today's Monastic Quest*; Gianpaolo Rigotti (Archiwum Kongregacji dla Kościołów Wschodnich, Watykan), *La Vita di S. Benedetto nella versione greca di papa Zaccaria*; Michaela Pfeifer (Anselmianum, Rzym), *Auf der Suche nach dem menschlichen Mass. Ora et labora im 21. Jahrhundert*.

1 czerwca

PRZEDPOŁUDNIOWA SESJA OGÓLNA

(przewodniczący – o. prof. dr Mark Sheridan OSB, Anselmianum, Rzym)

Elmar Salmann (Anselmianum, Rzym), *Sullo stile di una teologia sistematico-sapienziale: C. Vagaggini, J. Leclercq e A. Stolz*; Adalberto Mainardi (Monastero di Bose, Magnano, Włochy), *Monachesimo occidentale e monachesimo orientale: quale scambio di doni?*; Michel van Parys (Monastère de Chevetogne, Belgia), *Le moine, un archétype humain universel*; Enzo Bianchi (Monastero di Bose, Magnano, Włochy), *Il monachesimo: eredità del passato e apertura ai futuro*.

Tak oto ogólnie przedstawiał się program obrad. Sympozjum towarzyszył program towarzysko-religijny, w zakres którego weszły dwa wieczorne koncerty muzyki: 28 V o godz. 20:45: „Muzyka opowiada o monastycyzmie”, w programie którego znalazła się muzyka celtycka, renesansowa i barokowa, oraz 31 V, o godz. 20:45: „W hołdzie dla Instytutu Monastycznego”, w programie którego znalazły się utwory muzyki romantyzmu polskiego, baroku włoskiego i klasycyzmu niemieckiego). W pierwszym dniu sympozjum została wydana kolacja dla wszystkich uczestników sympozjum oraz odprawione uroczyste, benedyktyńskie nieszpory (godz. 19:15). Jak można zdać sobie sprawę, chociażby z wyżej wymienionych tytułów referatów, tematyka sympozjum była bogata i została ukazana z różnorodnych stron przez światowej sławy badaczy monastycyzmu. Samo sympozjum, jak ufamy, przyczyni się – szczególnie wówczas, gdy ukażą się drukiem jego akta – do głębszego poznania nie tylko jeszcze niezgłębionej dostatecznie roli monastycyzmu chrześcijańskiego pierwszych wieków, lecz także do wykorzystania jego ponadczasowych wartości także w kulturze i życiu współczesnego świata.